

Анна ШЕРЕМЕТ,

orcid.org/0000-0001-8894-7626

аспірант кафедри документознавства

ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»

(Переяслав, Україна) theweekend@ukr.net

ФЕМІНІТИВИ В МОВНІЙ КАРТИНІ СВІТУ УКРАЇНЦІВ (НА МАТЕРІАЛІ МОВИ ІНТЕРНЕТ-ВИДАНЬ)

Проведений аналіз особливостей неофемінітивів у мовній картині світу українців на основі мови інтернет-видань, яка є дзеркалом мови повсякденного спілкування та фіксує актуальні тенденції в динаміці мовної картини світу. Події суспільно-політичного життя в Україні сприяють активному вжитку та творенню фемінітивної лексики. Участь жінок у військовому, політичному, громадському житті фіксується в мові інтернет-ЗМІ та медіа, повсякденному спілкуванні. Зміни до написання фемінітивів, утворених суфіксальним способом, схвалені редакцією Українського правопису 2019 року, урізноманітнюють мовну практику вживання лексики на позначення осіб жіночої статі, збільшують стиліове розмаїття. Активний процес творення та залучення фемінітивної лексики до різних сфер уживання в англійській мові впливає на українську мову, сприяє творенню неологізмів. Значним є міждисциплінарний дослідницький інтерес до фемінітивів. Вивчення мовної картини світу вважається перспективним напрямом сучасної лінгвістики: фемінітиви підкреслюють етнічні, психологічні, культурні особливості носіїв української мови. Фемінітиви є інструментом мовної саморефлексії етносу, переосмислення існуючих мовних концептів та стереотипів, створення неостереотипів. Автор дійшов висновку про появу неоконцептів у мовній картині українців та про значну роль фемінітивів у її розширенні та збагаченні. Концепти, які належать до мовної картини світу українців, поповнюються фемінітивною лексикою, також розширюються поля їхнього функціонування. Найбільш активно збагачуються фемінітиви в повсякденно-побутовій та науковій сферах. Вивчення фемінітивних неоконцептів та неостереотипів є перспективним для подальших досліджень лінгвогендерологів та лінгвокультурологів, етно- та психолінгвістів.

***Ключові слова:** фемінітиви, мовна картина світу, концептологія, психолінгвістика, стилістика, лінгвогендерологія, неоконцепт.*

Анна SHEREMET,

orcid.org/0000-0001-8894-7626

Postgraduate Student at the Department of Documentation

State Higher Educational Establishment

“Pereiaslav-Khmelnytskyi Hryhoriy Skovoroda State Pedagogical University”

(Pereiaslav, Ukraine) theweekend@ukr.net

GENDER-SPECIFIC JOB TITLES IN THE UKRAINIANS' WORLDVIEW (BASED IN THE MATERIALS OF THE LANGUAGE OF WEB-BASED MEDIA)

Current research analyzes the specifics of neofeminities of picture of the world of Ukrainian language on the basis of web-issues, which reflects everyday communication and fixes newest tendencies of linguistic picture of the world. Social and political life in Ukraine is helpful for active use and creation of feminities. Women's active part in hybrid war of Russian Federation against Ukraine, Ukrainian and world politics, public life is being fixed in language of internet-news and mass media, everyday communication as well. The newest recommendations to use feminities, formed by the suffix method in Ukrainian orthography since 2019 gives variety to language practice of feminine lexics' use, helps to increase style diversity. Active process of create and involve feminities to various spheres of use in English has influence to Ukrainian language use. Multidiscipline interest to feminities is appreciable. Studies of language picture of world is a perspective direction in modern linguistics: it highlights ethnic, psychological and cultural specifics of Ukrainian language speakers. Feminities are an effective instrument of national self-reflection, transformation of existing language concepts and stereotypes, and appearing new ones. Concepts, belonging to language picture of the world of Ukrainian people, are being enriched with feminities, their functional fields are growing. Author concluded, that lot of neoconcepts appeared in linguistic picture of world of Ukrainian people and that feminities plays an important part of feminities at it's enlargement and expansion. The biggest amount of feminities are available in everyday and scientific pictures of the world. Studying feminine neo-concepts and neo-stereotypes gives a perspective for a future research of languageneurologists and languageculturologists, ethno- and psycholinguists.

***Key words:** feminities, linguistic picture of world, conceptology, psycholinguistics, stylistics, languagegenderology, neoconcept.*

Постановка проблеми. Незважаючи на те, що мовна картина світу є одним із найбільш сталих ментальних конструктів, які забезпечують масову комунікацію, новітні тенденції мовної практики вносять значні корективи до усталених мовних норм. Вивчення мовної картини світу є перспективним напрямом у сучасних когнітивній лінгвістиці та психолінгвістиці. Також останні роки позначилися переосмисленням значення фемінітивів в українській мові, увагою дослідників до цієї теми та великою кількістю фемінних новотворів. Цей процес також полягає у зрушенні андроцентричної картини світу в бік подолання мовної асиметрії, переосмислення норм стильової системи української мови. Однак спеціальних досліджень на тему фемінної лексики в мовній картині світі українців до сьогодні не було.

Аналіз досліджень. Роботи, присвячені мовній картині світу, належать Ю. Д. Апресяну, Н. Д. Арутюновій, А. К. Вежбицькій, А. А. Залізник, А. С. Зеленько, І. Б. Левонтиній, Ю. С. Степанову, Н. І. Сукаленко (Апресян, 2006: 34; Арутюнова, 1999: 21; Вежбицька, 2001: 14; Залізник, 2013: 11; Зеленько, 2006: 13; Левонтіна, 1996: 54; Степанов, 1995: 7; Сукаленко, 1992: 81). Терміном «мовна картина світу» наука завдячує Й. Л. Вайсгерберу (Вайсбергер, 1993: 251).

Дослідженнями фемінної лексики в мовних картинах світу здійснювали О. С. Бондаренко, Д. В. Гамулець, Т. В. Кравець, Г. М. Кузенко, Ю. П. Маслова, І. В. Сербез (Бондаренко, 2005: 5; Гамулець, 2013: 241; Кравець, 2013: 253; Кузенко, 2014: 243; Маслова, 2009: 427; Сербез, 2014: 227).

Мета статті – розглянути і проаналізувати актуальні тенденції вживання фемінітивів у контексті мовної картини світу українців на матеріалі інтернет-видань.

Виклад основного матеріалу. Мовна картина світу – це дзеркало життя народу, який є носієм мови. Народ відображає в мові особливості свого життя та колективного досвіду, об'єднуючи його з іншими носіями мови та формуючи усталену систему стереотипів, притаманну окремому етносу. Однак на етапі інтенсивної кроскультурної комунікації можна спостерігати інтенсивний обмін лексикою та колективне створення нових понять та мовних одиниць носіями різних мов.

А. Р. Габбасова та Ф. Г. Фаткулліна вказують на наявність лінгвоспецифічних лексичних одиниць, які входять до мовної картини світу, аналогів яким немає в інших мовах світу. Зважаючи на це, дослідники вивчають компаративний аспект мовної картини світу (Габбасова, Фаткулліна, 2014: 26).

Н. В. Іваненко стверджує: «<...> мовна картина світу антропоцентрична за своєю суттю. Вона не лише віддзеркалює образ світу, а й фіксує правила орієнтації людини в ньому, задає стереотипи сприйняття» (Іваненко, 2008: 6). Разом із цим мовна картина світу андроцентрична (Архангельська, 2014: 36; Гінзбург, 2012: 8), адже вона відображає принципи організації патріархального суспільства. Це явище характерне для індоєвропейських мов, до яких належать англійська та українська. Остання наразі перебуває під потужним впливом тенденцій першої.

Традиційно лінгвісти поділяють картини світу на профанну та сакральну. А. С. Зеленько пропонує виокремлювати різні картини світу в когнітивній лінгвістиці та говорить про існування повсякденно-побутової, міфологічно-релігійної, художньої та наукової картин світу (Зеленько, 2006: 9). Більшість фемінітивів, які вживаються в усному та інтернет-мовленні, належать до повсякденно-побутової та художньої картин світу, набагато менше – до наукової (*лекторка, студентка*), та міфологічно-релігійної (*Богородиця, богиня, фея, відьма*). Оскільки повсякденно-побутова картина світу є більш динамічною та ілюстративною, саме вона має більший інтерес для дослідження, зокрема цікавить статус фемінітивів у мовній картині світу.

Також слід звернути увагу на те, що існують три рівні картин світу: ідіолектичний, діалектичний та узуальний (Ашиток, 2010: 42). До останнього відносяться фемінітиви, які характеризуються вживаністю та внормованістю (такі як *вчителька, берегиня, вдова, посестра, повія, товаришка, дружина, повитуха, хазяйка* давно зайняли у світоглядній парадигмі українців концептуальний статус). За радянської доби з'явилося багато агентивів, які не вживалися раніше: *фельдшерка, поштарка, лікарка, рекордсменка, ударниця, колгоспниця*. Вони вважаються комплементарними іменниками чоловічого роду та не мають достатньої стильової самостійності, однак уже встигли ввійти до мовної та концептуальної картин світу переважно як мовні стереотипи «жіночих» професій. Найновіші фемінні новотвори на кшталт *фахівчиня, бізнесменка, політиkinя, блогерка, слідча, пожежниця, членkinя* поступово виходять за рамки використання виключно у феміністичних спільнотах та переходять до суспільного простору, та до вживання в інтернет-комунікації та ЗМІ.

Для картини світу характерним є поняття стереотипу – культурно зумовленого способу категоризації об'єктів навколишнього світу. «Стереотип

є певною структурою ментально-лінгвального комплексу, яка формується інваріантною супутністю валентних зв'язків, які приписують певній одиниці, та представленим концептом феномена, який стоїть за цією одиницею <...>» (Красних, 2005: 4). У контексті вивчення фемінітивів важливим є розуміння стереотипу Є. Бартмінського: «Для лінгвіста стереотипізація охоплює всю картину світу: як образ речей, так й образ людини» (Бартмінський, 2005: 10). Концепт «жінка» досліджували Ю. І. Андрущенко, Ю. В. Вороніна, Ю. В. Жарікова, Т. М. Сукаленко та інші (Андрущенко, 2014: 55; Вороніна, 2015: 168; Жарікова, 2009: 419; Сукаленко, 1992: 81).

Отже, серед розглянутих фемінітивів значною є частка лексики на позначення військовослужбовиць та жінок, пов'язаних із бойовими діями на Сході України: «У «ДНР» і «ЛНР» із десятирічних дівчат готують майбутніх **снайперок – правозахисниць**» (Громадське. 12.03.2019); «4.5.0 **ЗАХИСНИЦІ: понад 50 тисяч українок служать у Збройних силах України. Історії тих, які боронять країну попри всі упередження**» (the Ukrainians, 07.03.2019); «Вікторія Сікал, **військовослужбовиця** у званні лейтенанта, звинуватила свого командира, полковника Віктора Іваніва із військової частини А1358, у сексуальних домаганнях» (Україна молода, 18.01.2019); «**Командирки мінометів, кулеметниці, радіотелефоністки** – цей список удосконалюють дотепер, останні натепер зміни внесли у серпні 2018 року» (the Ukrainians, 07.03.2019); «Це продовження історії Оксани Якубової: **ветеранки** АТО, заступниці командира батальйону по роботі з особовим складом 54ї окремої механізованої бригади, **героїні** документального фільму «Невидимий батальйон» (який є частиною правозахисного проекту українських **жінок-військових** проти російської агресії) (Цензор.net, 23.01.2019); «Галина Клемпоуз – **аеророзвідниця**» (the Ukrainians, 07.03.2019); «Не все в житті закінчується хепіендом...»: відома **волонтерка** Яна Зінкевич отримала власне помешкання в Луцьку, але втратила чоловіка» («Високий замок», 29.03.2019); «Ще до 2016 року українські жінки, які йшли на війну, не могли офіційно оформити своїх справжніх посад – у законі просто не було **снайперок** чи, скажімо, **гранатометниць**. Тих, які воювали, записували **швачками** та **кухарками**» (the Ukrainians, 07.03.2019). Така лексика наявна в публікаціях, присвячених гібридній війні Російської Федерації проти України. Така лексика формує стереотип жінки-воїна, який є новим для мовної картини світу українців.

Чимало лексем на позначення політичних діячок: «**ХІДЖАБ ДЛЯ ЧОРНОГОРОК-ЧИНОВНИКІВ**» (Балканський оглядач, 26.02.2019); «Дрескод влади. Чи обов'язково **політикиням** «одягати штани»? (Гендер в деталях, 19.02.2019); «**Міністерка** освіти: 79% вступників гуманітарних наук – дівчата. На інженерному профілі їх 23%» (Громадське бета, 09.12.2018); «Гендерна **уповноважена** звернулася до Служби безпеки України у зв'язку з поширенням заяв про «захист інституцій сім'ї в Україні» (Громадське, 11.12.2018); «День дипломата: скільки в Україні **жінок-послів?**» (BBC Ukrainian, 22.12.2018); «<...> Про це в ефірі «Громадського» заявила **радниця** Зеленського з правових питань Ірина Венедіктова» («Молодий буковинець», 04.04.2019); «Віцеспікерка Верховної Рада Оксана Сироїд: «Київ залишається єдиним містом України без місцевого самоврядування, громада якого не може контролювати владу й те, як витрачаються кошти» («24tv.ua», 19.01.2018). Представлені лексеми розширюють поле мовного концепту «жінка».

Інші вжиті фемінітиви можна поділити на такі підгрупи:

1) агентиви, які позначають наукові посади: «<...> Але от ресурс Гендер в деталях повідомляє, що в Національній академії наук ми маємо лише трьох **академчинь**, а майже за сто років існування української Академії наук до її лав було прийнято тридцять сім жінок» (rova.ua, 12.02.2019); Патологоанатом – це не п'яний чоловік у закритому фартусі – **жінка-патологоанатом**» («Громадське», 31.01.2019); «Чого хоче від влади **орнітологиня** Наталя Атамась» («Zn.ua», 19.04.2019);

2) агентиви, які позначають осіб жіночої статі зі значним соціальним впливом: «У нашому суспільстві перемагає феномен зубожіння – відома **блогерка** Татуся Бо». («Львів, Місто натхнення». 14.04.2019); «**Екоактивістка** Грета Тунберг отримала нагороду за кампанію проти зміни клімату» («Studway», 02.04.2019);

3) інші популярні фемінітиви–назви професій: «У популярному шоу франківець одружився наосліп із **викладачкою** пол-денсу (відео)» («Версії», 03/04/2019); «Амбулаторія, як цукерочка: як **лікарка** перевернула медицину в селі з ніг на голову» («Українська правда», 27.03.2019); «**Перекладачка** першоджерела «Ігри престолів»: «У кінці найбільше всіх здивує Джеймі Ланістер» («Йод», 09.04.2019); «**Рестораторку**, яка в центрі Полтави збила підлітка, відправили під домашній арешт» (ТСН. 09.01.2019); «Боксера Кубрата Пулева дискваліфікували після того, як він

поцілував *репортерку*» («Заборона», 29.03.2019); «Відома луцька *тренерка* та *блогерка* Аліна Іванова ввійшла у 6 кращих *бікіністок* країни» («Весела Волинь», 23.04.2019);

4) фемінітиви на позначення діячок мистецтва або культури, представлені здебільшого складними словами: «Знай наших! Українська *реперша* Аюона Аюона потрапила на сторінки американського Vogue» («Суспільне око», 12.04.2019); «Чому навчання ніколи не закінчується: історія винороба, фізика та *саунд-дизайнерки*» (inspired.com.ua, 24.02.2019); «У Тернополі наркозалежний приятель жорстоко вбив 27річну *тату-майстриню*» («Еспreso», 20.04.2019).

Висновки. Використання фемінітивів у мові інтернет-ЗМІ («Весела Волинь», «Версії», «Громадське», «Заборона», «Еспreso», «Львів. Місто натхнення», «Молодий буковинець», «Суспільне око», «Українська правда», “24tv.ua”, “BBC Ukrainian”, “inspired.com.ua”, “povaha.org.ua”, “Studway”, “the Ukrainians”, “Zn.ua”) вербалізує неоконцепти образів жінок в українській мові, формує нові мовні образи та сприяє розширенню мовної картини світу українців. Досліджені фемі-

нітиви представляють дві групи лексем: фемінні форми іменників, які позначають професії, традиційно представлені нейтральними агентами (*ветеранка, мінометниця, снайперка, рестораторка, перекладачка тощо*) та новотвори, не представлені нормами української літературної мови (*аеророзвідниця, екоактивістка, бікіністка і так далі*), написання яких відрізняється через становлення нових норм правопису. Серед досліджених 14 лексичних одиниць було вжито на позначення жінок-військовослужбовиць або осіб, пов'язаних із бойовими діями на Донбасі, 6 лексем було вжито на позначення політичних діячок, решта – 14 прикладів – представляють фемінні агенти, в тому числі новотвори (академічні посади, лексика на позначення суспільних, культурних діячок та мисткинь, а також підгрупа інших фемінітивів–назв професій).

Розглянутий у статті матеріал є перспективним для подальших досліджень мовної картини світу українців, функціонування мовного концепту «жінка» та потребує більш детального вивчення та проведення опитувань серед носіїв української мови.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Архангельська А. М. Фемініні інновації в новітньому українському назовництві. *Мовознавство*. 2014. № 3. С. 34–50.
2. Андрущенко Ю. І. Концепт «жінка» у вимірах сучасних гуманітарних наук. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Філологія»*, 2014. № 1107, вип. 70. С. 54–59.
3. Апресян Ю. Д. Мовна картина світу і системна лексикографія. Москва : Мови слов'янських культур, 2006. 912 с.
4. Арутюнова Н. Д. Логічний аналіз мови. Образ людини в культурі і мові / за ред. Н. Д. Арутюнової і І. Б. Левонтиної. Москва : Індік, 1999. 424 с.
5. Ашиток Н. І. Мовна картина світу у філософсько-освітньому аспекті. *Вісник Національного авіаційного університету. Серія «Філософія»*. Культурологія. 2010. № 2. С. 40–43.
6. Бартмінський С. Мовний образ світу: нариси з етнолінгвістики. Москва : «Індік», 2005. 512 с.
7. Бондаренко О.С. Концепти «чоловік» і «жінка» в українській та англійській мовних картинах світу : автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.17. Донецький національний ун-т. Донецьк, 2005. 19 с.
8. Вайсгербер Й. Л. Рідна мова та формування духу / пер. з нім., вступ. ст. і комент. О. А. Радченко. Москва, 1993. 232 с.
9. Вежицька А. Розуміння культур через ключові слова. Москва : Мови слов'янської культури, 2001. 288 с.
10. Вороніна Ю. В. Концепт «жінка» в сучасній чоловічій прозі (на матеріалі ідіолектних порівнянь). *Мовознавчий вісник*. 2015. Вип. 20. С. 168–172.
11. Габбасова А. Р., Фаткулліна Ф. Г. Мовна картина світу: основні ознаки, типологія і функції. *Науковий огляд. Філологічні науки*. 2014. № 1. С. 26–29.
12. Гамулець Д. В. Відображення гендерних стереотипів у лексиці сербської мови. *Слов'янський збірник*. 2013. Вип. 17. С. 241–247.
13. Гінзбург М. Д. Професійні назви як дзеркало гендерної рівності. *Гуманітарна освіта в технічних вищих навчальних закладах*. Київ, 2012. С. 7–27.
14. Жарікова Ю. В. Картина світу та її відображення у фразеологічному складі мови (на матеріалі румейської мови). *Вісник Маріупольського державного гуманітарного університету. Серія «Філологія»*. 2009. Вип. 2. С. 376–384.
15. Залізняк А. А. Російська семантика в типологічній перспективі. До питання про термін «мовна картина світу» *Russian Linguistics*. 2013. Vol. 37.1. С. 5–20.
16. Зеленько А. С. Про тотожність понять концептуальної та наукової моделей світу та співвідношення останньої з мовною моделлю світу. *Лінгвістика : зб. наук. праць*. 2006. № 1(7). С. 8–12.
17. Іваненко Н. В. Добро в англійській та українській мовних картинах світу : [монографія]. Кіровоград : КОД, 2008. 200 с.

18. Кравець Т. В. Об'єктивація гендерних стереотипів в українському мас-медійному дискурсі. *Мовні і концептуальні картини світу : наукове видання* : [збірник]. Київ, 2013. Вип. 43, ч. 2. С. 252–257.
19. Красних В. В. Етнопсихолінгвістика та лінгвокультуроологів : курс лекцій. Москва : ІДТГК. Гнозис, 2005. 352 с.
20. Кузенко Г. М. Парадигма гендерних стереотипів у мовній картині світу. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: «Філологія»*. 2014. Вип. 8(2). 2. С. 252–257.
21. Левонтіна І. Б. Доцільність без мети. *Питання мовознавства*. 1996, № 1, С. 45–58.
22. Маслова Ю. П. Моделі гендерної ідентичності жінки в сучасній Україні (на матеріалах друкованих ЗМІ) : збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету ім. Івана Огієнка. Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2009. Вип. 20. С. 425–436.
23. Степанов Ю. С. «Слова», «поняття», «речі». До нового синтезу в науці про культуру. *Бенвеністу Е. Словник індоєвропейських соціальних термінів*. Москва, 1995. С. 5–25.
24. Сукаленко Н. І. Відображення буденної свідомості в образній мовній картині світу. Київ: Наукова думка, 1992. 164 с.
25. Сербез І. В. Класифікація концептуальних гендерних метафор: зіставний і діахронічний аспекти. *Науковий вісник Чернівецького університету. Германська філологія*. 2014. Вип. 692–693. С. 226–230.

REFERENCES

1. Arkhangel'ska, A. M. (2014). Feminni innovatsiyi u novitnyomu ukrayinskomu nazovtynsvi [Feminine innovations in the newest Ukrainian nomination]. Kyiv: *Movoznavstvo*. 3, 34–50. [in Ukrainian].
2. Andrushchenko, Yu.I. (2014). Contsept “zhinka” u vymirakh suchasnyh gumanitarnykh nauk [The concept of “woman” in the dimensions of modern humanities]. Yu.I. Andrushchenko. *Kharkiv: Visnyk Kharkivskogo natsionalnogo universytetu imeni V.N. Karazina*. 1107(70), 54–59. [in Ukrainian].
3. Apresyan, Yu.D. (red.). (2006). *Movna kartyna svitu i systemna leksykografiya [The linguistic picture of the world and systematic lexicography]*. Moscow: Movy slovyanskyh kultur. [in Russian].
4. Arutyunova, N.D. (1999). *Logichnyy analiz movy. Obraz lyudyiny v kulturi i movi [Logical analysis of language. The image of human in culture and language]* Arutyunova N.D., Levontina N.D. (Eds.) Moscow: Indrik. [in Russian].
5. Ashytok, N. I. (2010). *Movna kartyna svitu u filosofsko-osvitnyomu aspekti [Linguistic picture of the world in the philosophical and educational aspect]*. N.I. Ashytok. Kyiv: *Visnyk Natsionalnogo aviatsiynogo universytetu*. Ser: *Filosofiya*. 2, 40–43. Kulturologiya. [in Ukrainian].
6. Bartminskiy, Ye. (2005). *Movnyy obraz svitu: narysy z etnolingvistyky [The linguistic image of the world: essays on ethnolinguistics]*. (S.M. Tolstaya, Trans.) Moscow: «Indrik». [in Russian].
7. Bondarenko, O. S. (2017). Kontsepty “cholovik” i “zhinka” v ukraiynskiy ta angliyskiy movnyh kartynah svitu: avtoref. [Concepts of “man” and “woman” in Ukrainian and English language pictures of the world: abstract]. *Candidate's thesis*. Donetsk: Donetsky natsionalnyy un-t. [in Ukrainian].
8. Weisberger, J. L. (1993). *Ridna mova ta formuvannya duhu [Native language and spirit formation]*. (O.A. Radchenko, Trans.) Moscow: [in Russian].
9. Vezhbytska, A. (2001). *Rozuminya kultur cherez klyuchovi slova [Understanding cultures through keywords]*. Moscow: Movy slovyanskoyi kultury. [in Russian].
10. Voronina, Yu.V. (2015). Kontsept “zhinka” v suchasniy cholovichiy prozi (na materialy idiolektnyh porivnyan') [The concept of “woman” in contemporary men's prose (on the material of idiotic comparisons)]. *Kyiv: Movoznavchiy visnyk*. 20, 168–172. [in Ukrainian].
11. Habbasova, A.R. & Fatkullina F.G. (2014). *Movna kartyna svitu: osnovni oznaky, typologiya i funktsiyi [Language picture of the world: basic signs, typology and functions]*. Ufa: *Naukovyy oglyad. Filologichni nauky*. 1 (p.26–29). [in Russian].
12. Hamulets, D.V. (2013). Vidobrazhennya gendernykh stereotypiv u leksytsi serbskoyi movy [Reflection of Gender Stereotypes in the Serbian Vocabulary]. Lviv. *Slovyanskiy zbirnyk*. 17, 241–247. [in Ukrainian].
13. Ginzburg, M.D. (2012). *Profesiyini nazvy yak dzerkalo gendernoyi rivnosti [Professional titles as a mirror of gender equality]*. Kyiv. Humanitarna osvita v tehniknykh vyshchykh navchalnykh zakladakh. [in Ukrainian].
14. Zharikova, Yu.V. (2009). Kartyna svitu ta yiyi vidobrazhennya u frazeologichnomu skladi movy (na materialy rumeyskoyi movy) [The picture of the world and its reflection in the phraseological composition of the language (on the material of the Rumeika language)]. *Mariupol: Visnyk Mariupolskogo derzhavnoho humanitarnoho universytetu*. 2, 376–384. [in Ukrainian].
15. Zaliznyak, A. A. (2013). Rosiyska semantyka v typolohichniy perspektyvi. Do pytannya pro termin «movna kartyna svitu» [Russian semantics in a typological perspective. On the question of the term ‘linguistic picture of the world’]. Moscow: *Russian Linguistics*. 37.1, 5–20. [in Russian].
16. Zelenko, A.S. (2006). Pro totozhnist ponyat kontseptualnoyi ta naukovoyi modeley svitu ta spivvidnoshennya ostannyoyi z movnoyu modellyu svitu [About the identity of concepts of conceptual and scientific models of the world and the relation of the latter with the linguistic model of the world]. A.S. Zelenko. Moscow, *Lingvistyka: zbirnyk naukovykh prats'*. 1(7), 8–12. [in Ukrainian].
17. Ivanenko, N.V. (2008). *Dobro v ukrayinskiy ta angliyskiy kartynakh svitu : (monografiya) [“Good” in English and Ukrainian language pictures of the world: (monograph)]*. Kirovohrad, «KOD». [in Ukrainian].
18. Kravets, T.V. (2013). Obyektyvatsiya gendernykh stereotypiv v ukrayinskomu mas-mediyonomu dyskursi [The objectification of gender stereotypes in the Ukrainian media discourse]. Kyiv, *Movni s kontseptual'ni kartyny svitu: naukovye vydannya: (zbirnyk)*. 43 (ch.2), 252–257. [in Ukrainian].

19. Krasnykh, V.V. (2005). *Ethnopsykholingvistyka ta lingvokulturologiya: kurs lektsiy [Ethnopsycholinguistics and linguoculturology: course of lectures]*. Moscow, IDTGK. "Gnozys". [in Russian].
20. Kuzenko, G.M. (2014). Paradygma gendernykh stereotypiv u movniy kartyni svitu [The paradigm of gender stereotypes in the linguistic picture of the world]. G.M. Kuzenko. Kherson, *Naukovyy visnyk mizhnarodnogo humanitarnogo universytetu. Seriya: Filologiya*. 8(2). 2, 252–257. [in Ukrainian].
21. Levontina, I.B. (1996). Dotsilnist bez mety [Suitability without purpose]. *Pytannya movoznavstva*. 1, 45–48. [in Russian].
22. Maslova, Yu.P. (2011). Modeli gendernoyi identychnosti zhinky v suchasniy Ukraini (na materialy drukovanykh ZMI)[Models of Gender Identity of Women in Modern Ukraine (Based on Print Media)]. Kamyanets-Podilskyi, *Zbirnyk naukovykh prats Kamyanets-Podilskoho natsionalnogo universytetu im. Ivana Ohiyenka*. "Aksioma". 20, 425–436. [in Ukrainian].
23. Stepanov, Yu.S. (1995). "Slova", "ponyattya", "rechi". *Do novogo syntezu v nauksi pro kulturu*. ["Words", "concepts", "things". *Towards a New Synthesis in the Science of Culture*]. Moscow, Benvenistu E. Slovyk indoyevropeyskykh sotsialnykh terminiv. [in Russian]
24. Sukalenko, N.I. (1992). *Vidobrazhennya budennoyi svidomosti v obrazniy movniy kartyni svitu [Reflection of everyday consciousness in the figurative linguistic picture of the world]*. Kyiv. "Naukova dumka" [in Ukrainian].
25. Serbez, I.V. (2014). Klasyfikatsiya kontseptualnykh gendernykh metafor: zistavnyy i diakhronichnyy aspekty [Classification of conceptual gender metaphors: comparative and diachronic aspects]. I. V. Serbez. Chernivtsi, *Naukovyy visnyk Chernivetskogo universytetu. Germanska filologiya*. 692–693, 226–230 [in Ukrainian].